سبک مراقبت

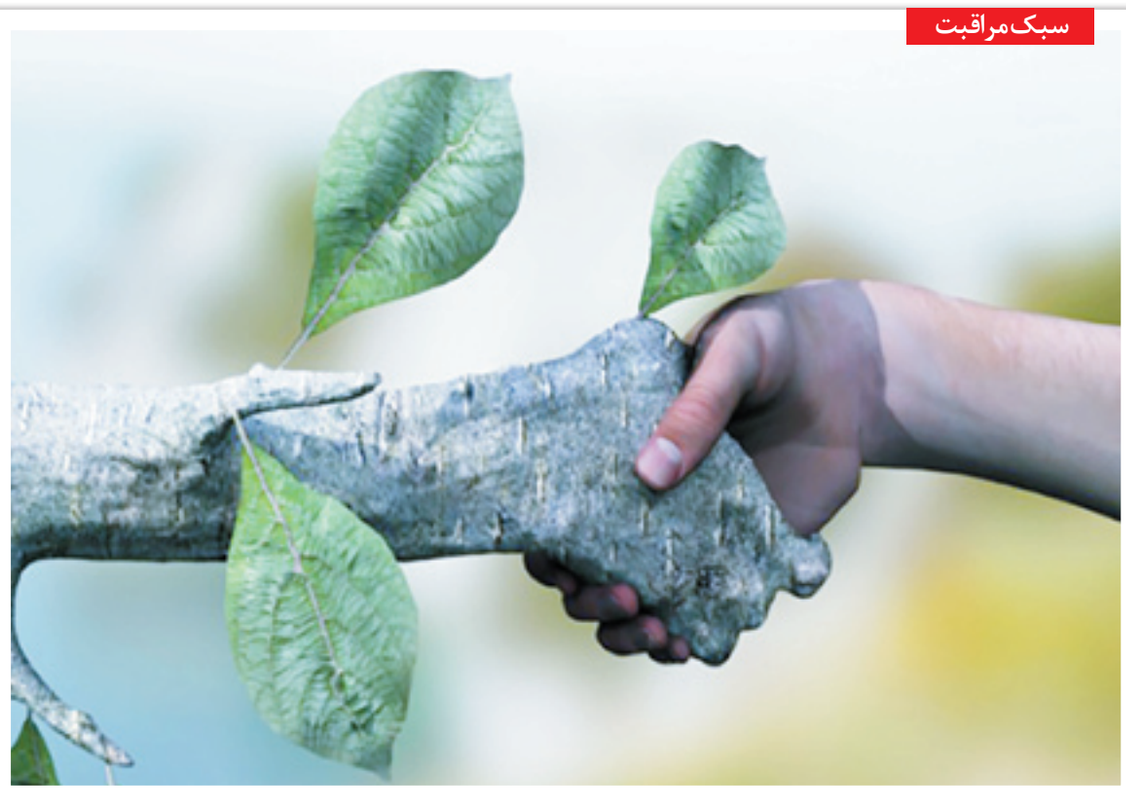

دین خود را به طبیعت ادا کنیم

با یک گل هم بهار می‌شود!

با وجود شبکه‌های اجتماعی که امروزه همه افراد در هر جایی که باشند به آن دسترسی دارند راه‌های فرهنگ‌سازی حفاظت از محیط زیست بسیار هموار شده است. کارهای مثبتی که خود ما یا دیگران در راستای حفظ محیط زیست انجام می‌دهند را بازنشر دهیم و ممانعت از رفتارهای تخریبی را هم منتشر کنیم. هر جا افرادی را دیدیم که در حال تخریب طبیعت و آسیب رساندن به محیط زیست هستند در شبکه‌های اجتماعی به نمایش بگذاریم و به مسئولان مربوطه هم اطلاع دهیم شاید اقدامی هم به عمل آورند

■ مریم ترابی

هر زمان که از طبیعت و حفظ و نگهداری از طبیعت و محیط زیست سخن به میان می‌آید با خودم می‌گویم کدام طبیعت؟ کدام محیط زیست؟ مگر دیگر طبیعتی هم برای کشور ما باقی مانده است؟! طبیعتی که با دست‌های خودمان به نابودی کشانده‌ایم. درخت و جنگل، همان طبیعتی است که سوزانده شد تا از ما بهتران به جای آن ویلا بسازند. همان طبیعتی که قاچاقچیان به تاراجش بردند. دریاچه، همان طبیعتی است که با سهل‌انگاری به کویر نمک تبدیل شد. قدیم‌ترها فرهنگ استفاده از طبیعت را بهتر رعایت می‌کردیم اما اکنون سهوی یا عمدی به محیط زیست خود آسیب می‌زنیم چون فقط به سود کوتاه‌مدت خود فکر می‌کنیم و بس. فراموش کرده‌ایم که این طبیعت و محیط زیست میراثی است که از پیشینیان به ما رسیده و نمی‌توانیم هرگونه که دلمان بخواهد با آن رفتار کنیم. طبیعت امانتی است که به ما واگذار شده تا آن را همان‌گونه که دریافت کرده‌ایم به آیندگان تحویل دهیم و حتی بهتر و بیشتر از آنچه تحویل گرفته‌ایم باید بدهیم. رفتار برخی از ما با طبیعت مانند حمله به مقر دشمن است که هر چه هست را نابود می‌کنیم و در پایان هم هرچه غنائم جنگی می‌توانیم، برمی‌داریم.

■■■

■ **طبیعت، طفل یتیم!**

در جامعه ما طبیعت و محیط‌زیست مثل طفل یتیمی است که هیچ‌کس را ندارد تا از او مراقبت یا از او دفاع کند. طفل یتیم و بی‌کسی که هر کس از راه می‌رسد برای سود و منفعت خود ضربه‌ای به آن می‌زند. در همه جای دنیا مسئولان دولتی در هر جامعه‌ای مسئول حفاظت از طبیعت و محیط زیست کشور خود هستند. مردم جوامع مختلف هم در کنار مسئولان مربوطه به حفظ محیط زیست خود کمک می‌کنند. در واقع فرهنگ نگهداری و چگونگی استفاده از طبیعت در آن جوامع نهادینه شده است. البته ناگفته نماند افراد سودجویی که فقط به فکر منافع شخصی خود هستند و با رفتار و اعمال خطرناک خود محیط زیست را به خطر می‌اندازند هم در این جوامع وجود دارند و مسئولان کشوری و حکومتی نیز درگیر برخورد با این افراد هستند.

جامعه امروزی ما هم درگیر همین رفتارهای غلط افراد سودجو است. مسئولان دولتی محیط زیست که در خواب خرگوشی هستند و اصلاً هم برایشان مهم نیست که چه بلایی سر طبیعت این کشور می‌آید و بالطبع مردم جامعه هم به تبعیت از مسئولان خود تیشه ویرانی را برداشته و به ریشه محیط زیست خود می‌زنند. متأسفانه عموم مردم جامعه ما از روی کم‌اطلاعی و گاهی سهل‌انگاری دست به تخریب طبیعت و محیط زیست می‌زنند، مردمی که به فکر امروز خود هستند و سود و منفعت اکنون برایشان مهم است و فردا را مهم نمی‌دانند. در حالی که همین رفتار امروز آینده فرزندان ما را به خطر می‌اندازد. همین فرزندانی که هر کدام از ما حاضر هستیم جان خود را فدایشان کنیم، با تخریب محیط زیست آینده آنها را نیز تخریب می‌کنیم. طبیعت و محیط زیست ما اکنون مانند خانه تخریب شده‌ای می‌ماند که فقط و تنها با یک همت همگانی شاید بتوان این خانه تخریب شده را ترمیم کرد، فقط کافی است از خودمان شروع کنیم.

■ **چه کسی می‌گوید با یک گل هم بهار نمی‌شود؟!**

این یک امر بدیهی است که همه ما باید با طبیعت رفتار درستی داشته باشیم. هر کدام از ما به تنهایی می‌توانیم نقش مهمی در این حفاظت داشته باشیم. اصلاً هم این را نگوییم که از دست یک نفر چه کاری برمی‌آید و با یک گل بهار نمی‌شود. اتفاقاً اگر هر کدام از ما تنها یک گل بیاوریم زیباترین بهار را رقم خواهیم زد. همه ما آدم‌های این کره خاکی باید خود را مهم‌ترین و تأثیرگذارترین حامی محیط زیست بدانیم. اگر این نگاه را در خود تقویت کنیم یک کار کوچک ما می‌تواند به یک اقدام بزرگ تبدیل شود. فقط کافی است این را باور و از خودمان شروع می‌کنیم. در قدم اول باید فرهنگ حفاظت از محیط زیست را در خود ایجاد کنیم. باید فرهنگ‌سازی رفتارهای متناسب با محیط‌زیست را در خانواده و اطرافیان خود ایجاد کنیم. به فرزندان خود، اهمیت محیط‌زیست و راه‌های حفظ آن را آموزش بدهیم. در نگاه اول شاید کار سختی به نظر آید ولی وقتی به آن به عنوان یک کار انسان‌دوستانه در جهت حفظ زندگی نگاه کنیم و به استمرار آن پافشاری کنیم به راحتی در خود این فرهنگ را ایجاد کرده‌ایم. مثلاً برای کبابی که قرار است در طبیعت درست کنیم و یک تفریح خوشمزه را برای خود رقم بزنیم درست نیست شاخه‌های نورس درختان را بشکنیم تا با آنها آتش درست کنیم. درست نیست وقتی کنار رودخانه نشسته‌ایم تمام آشغال‌های خوراکی‌های خود را درون رودخانه بیندازیم.

نگوییم از دست یک نفر چه کاری برمی‌آید و با یک گل بهار نمی‌شود. اتفاقاً اگر هر کدام از ما تنها یک گل بیاوریم زیباترین بهار را رقم خواهیم زد. همه ما آدم‌های این کره خاکی باید خود را مهم‌ترین و تأثیرگذارترین حامی محیط زیست بدانیم

خوشبختانه با وجود شبکه‌های اجتماعی که امروزه همه افراد در هر جایی که باشند به آن دسترسی دارند راه‌های فرهنگ‌سازی حفاظت از محیط زیست بسیار هموار شده است. شبکه‌های اجتماعی می‌توانند نقش امر به معروف و نهی از منکر را در اینجا ایفا کنند اما از نوع محیط زیستی آن! کارهای مثبتی که خود ما یا دیگران در راستای حفظ محیط زیست انجام می‌دهند را به عنوان امر به معروف بازنشر دهیم و ممانعت از رفتارهای تخریبی را هم در نقش نهی از منکر منتشر کنیم. در هر جا افرادی را دیدیم که در حال تخریب طبیعت و آسیب رساندن به محیط زیست هستند از آنها فیلم گرفته و در شبکه‌های اجتماعی به نمایش بگذاریم و همچنین به مسئولان مربوطه هم اطلاع دهیم شاید اقدامی هم به عمل آورند.

در نهایت بهار در راه است و طبیعت دوباره متولد می‌شود. اگر به رویش و زایش این طبیعت کمکی نمی‌کنیم حداقل کمر به نابودی آن نبندیم. جنگ با طبیعت در فرهنگ و سنت ایرانی جایی ندارد. با رفتارهای درست خود به طبیعت احترام بگذاریم و آن را دوست بداریم. اسفند ماه زمان خوبی است تا هر کدام از ما یک نهال به نشانه دوستی با طبیعت در زمین بکاریم. هر ایرانی یک نهال، سال کهنه را با ۸۰ میلیون نهال به طبیعت و سال جدید تحویل دهیم. یادمان باشد با یک گل هم بهار می‌شود، پس دین خود را به طبیعت ادا کنیم.

سبک همیاری

به هر بهانه‌ای درخت بکاریم

سهم من از زمین سبز و هوای پاک

■ حسین گل‌محمدی

فصل بهار پاورچین پاورچین وارد شهرها و خانه‌های‌مان می‌شود. عطر دل‌انگیز بهار فضای شهر را پر کرده است. در هر کوی و برزن این روزها حرف از نو شدن فصل و رسیدن بهار است. همه در جنب و جوش و تقلا هستند و هر کس به نوعی خود را برای استقبال از بهار آماده می‌کند. زمین هم با نفسی تازه به استقبال بهار می‌رود. در میانه این نو شدن و سبز شدن موضوع درختکاری هم روز به روز اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

■■■

■ **حس شیرین زندگی در کاشت یک نهال**

با کاشتن درخت در دل زمین تازه‌نفس، کمک بزرگی به شهر و کشور خود می‌کنیم. آیا تا به حال با دست‌های خود نهالی را در زمین کاشته‌اید؟ اگر این کار را انجام داده‌اید چه حس و حالی به شما دست داده است؟ بی‌تردید حس شیرین زندگی یکی از همه آن حس‌هایی است که انسان در آن لحظه تجربه می‌کند. دیدن منظره زیبای درختان و طبیعت به عنوان موهبتی الهی، نه تنها دل و جان انسان را صیقل می‌دهد و آرامش را بر قلب او حاکم می‌کند، بلکه فواید بی‌شماری را برای بشر و دیگر موجودات زنده به همراه دارد که این امر ضرورت حفظ و نگهداری از نعمت‌های خداوندی را دوچندان می‌کند. در ایران یک روز خاص برای درختکاری در نظر گرفته شده اما هر روز می‌تواند روز درختکاری باشد. اگر هر کدام از ما ایرانی‌ها به تعداد اعضای خانواده خود نهال درختی را در زمین بکاریم و مراقب آن باشیم، محیط زندگی‌مان به یک طبیعت زیبا تبدیل خواهیم کرد. البته باید دست افراد سودجو را که به جان درخت و جنگی و فضای سبز می‌افتند کوتاه کرد.

■ **درختان به ما حیات هدیه می‌کنند**

کشور ما سال‌هاست با مشکل آلودگی هوا، گرد و غبار و ریزگردهای مهاجر دست و پنجه نرم می‌کند. مشکلات زیست محیطی بزرگی که شرایط زندگی را در بسیاری از شهرهای کشورمان، با مشکلات متعدد مواجه ساخته است. یکی از دلایل بروز این مشکلات قطع درختان باغات و جنگل‌ها است. در واقع با قطع درختان، اکوسیستم را دچار مشکل کرده‌ایم. اگر دورتا دور تهران یا شهرهای بزرگ، جنگل بود دیگر مشکل آلودگی هوا به این شدت وجود نداشت. درختان با جذب آلودگی‌های ناشی از گازهای نیتروژن، آمونیاک، دی‌اکسید گوگرد و اوزون و به دام انداختن آنها روی برگ‌هایشان نقش بسزایی در کاهش آلودگی‌ها دارند. هر ساله ۱۰۰ درخت بالغ ۱/۲ تن دی‌اکسید کربن را از هوا می‌گیرند، در نتیجه یک هکتار از درختان بالغ قادر به تأمین اکسیژن مورد نیاز برای ۱۸ نفر در طول یک سال است. علاوه بر این درختان می‌توانند در جلوگیری از فرسایش خاک کشاورزی و زمین هنگام وقوع سیل نقش مهمی داشته باشند.

درخت از خشکی هوا جلوگیری می‌کند و با استفاده از ریشه‌های خود آب را از زمین به دست می‌آورد و پس از رساندن آن به برگ‌ها ذرات آب را به صورت بخار وارد اتمسفر می‌کند و این‌گونه هوا را مرطوب می‌سازد. در مکان‌های مرطوب فضاهای سبز نیز به دلیل این ویژگی، درختان رشد می‌کنند و سبب می‌شوند انسان با ورود به چنین فضاهایی از لطافت موجود در هوا لذت ببرد. یکی دیگر از ویژگی‌های درخت این است که خاک را حفظ می‌کند، این موجود زنده و حیات‌بخش با ریشه دواندن در خاک و جذب رطوبت، مانع فرسایش آن در برابر عواملی همچون باد، گرما و سرما می‌شود.

■ **فرهنگ درختکاری را ترویج دهیم**

برای حفظ این نعمت الهی باید فرهنگ درختکاری و افزایش درخت را در جامعه ترویج دهیم. به فرزندان خود از کودکی آموزش دهیم که یک نهال کوچک و نحیف با مراقبت مناسب در آینده به یک درخت تنومند تبدیل می‌شود و در کاهش آلودگی محیط زندگی‌مان کمک بسیاری می‌کند. به آنها بیاموزیم که می‌توانیم زیر سایه درختان بنشینیم و از هوای سالم لذت ببریم. والدین با رفتار درست خود با طبیعت می‌توانند الگوی خوبی برای فرزندان خود در حفظ و احیای طبیعت باشند. در کنار نقش والدین، مراکز آموزشی نیز در یادآوری نقش درختان و جنگل‌ها نقش مهمی دارند و باید فرهنگ نگهداری از این موهبت الهی را به آنها آموزش دهند.

گزارش‌های آماری حاکی است در صورت تداوم تخریب جنگل‌ها و قاچاق چوب تا ۱۰۰ سال دیگر در ایران جنگلی وجود نخواهد داشت، پس برای جلوگیری از این فاجعه باید فرهنگ حفاظت از جنگل و کاشت درختان را هر چه بیشتر در جامعه رواج دهیم. همه ما در این زمینه وظیفه داریم تا با پیروی از سنت‌های دیرینه و در زمانه‌ای که به دلیل تکنولوژی و افزایش آلودگی‌ها، بیش از پیش به کاشت و نگهداری از درختان نیاز است، تلاش کنیم. باید کوششی مضاعف برای حفظ و گسترش فضاهای سبز انجام دهیم و فرزندان و آیندگان خود را به این امر تشویق کنیم. کاشتن درخت را منوط به یک روز یا یک هفته ندانیم و در طول سال درخت بکاریم تا به سهم خود از فاجعه‌ای که کشور را تهدید می‌کند، جلوگیری کنیم.

سبک رفتار

شاید بهار احترام ما را به طبیعت برانگیزد

خانه را پر از زباله کرده‌ایم

■ کسری محمدیان

بوی تولد دوباره طبیعت می‌آید و هیچ حسی زیباتر از حس نفس کشیدن در این هوای دل‌انگیز نیست. لذت بردن از هوای بهاری و طبیعت بهاری شانس بزرگی است که باید قدر آن را بدانیم. طبیعت بکر و زیبای بهاری نعمتی است که باید از آن مراقبت کنیم و در نهایت لذت ببریم اما همین طبیعت زیبای بهاری در ایام نوروز با رفتار نادرست شهروندان به یک زباله‌دانی تبدیل می‌شود. البته نه تنها در ایام بهاری که همیشه شاهد این‌گونه رفتارهای نادرست هستیم. مرتب می‌شنویم و می‌خوانیم که محیط زیست با خطرات بزرگی مواجه است. کره زمین به دلیل رفتار نادرست ساکنانش در حال ویرانی است. اکوسیستم به‌هم ریخته است. لایه اوزون سوراخ شده است. زمین گرم شده و یخ‌های قطبی در حال آب شدن هستند. همه این اخطارها را می‌شنویم ولی باز هم به کارهای اشتباه خود ادامه می‌دهیم. زباله‌های خود را در طبیعت رها می‌کنیم. جنگل‌ها را نابود می‌کنیم. زمین‌های کشاورزی را تغییر کاربری می‌دهیم. رودخانه‌ها را خشک می‌کنیم و هزاران رفتار اشتباه دیگر را مرتکب می‌شویم که شاید برخی از این رفتارها از روی عدم آگاهی شهروندان باشد ولی بسیاری از این رفتارها با آگاهی کامل از اثرات تخریبی آن انجام می‌شود. افراد سودجو و منفعت‌طلبی که تعدادشان هم کم نیست و اصلاً هم به قوم و نژاد خاصی مربوط نمی‌شوند و با رفتارهای اشتباه خود کمر به نابودی محیط زیست بسته‌اند.

■■■

■ **زباله‌ها، معضل بزرگ همه جوامع!**

امروزه مشکلات محیط زیستی رو به رشد است و فعالان محیط‌زیست دائم در حال هشدار دادن و ایده دادن برای حفظ محیط زیست هستند. با اینکه تلاش‌های بی‌شماری در جهت حفظ زمین از فجایع زیست محیطی صورت گرفته اما تهدید اکوسیستم از جهات مختلف همچنان ادامه دارد و ممکن است در نهایت موجب از بین رفتن آن شود. زباله‌ها و معدوم کردن آنها یکی از بزرگ‌ترین معضلات اکوسیستم است که همه کشورهای دنیا با آن مواجه هستند. انسان در هر جای دنیا که زندگی کند به عناوین مختلف زباله تولید می‌کند و فقط به فکر دور کردن این زباله از منزل یا محل کار خود است، حالا اینکه زباله‌ها، که عمدتاً تر و خشک آن درهم در کیسه ریخته می‌شود، بعد از خارج کردن از منزل یا محل کار به کجا برده می‌شود و چه اتفاقی برای آن می‌افتد برای کمتر کسی مهم است اما فقط همین را باید بدانیم که اگر همین روالی را که در تولید زباله و رها کردن آن در طبیعت در پیش گرفته‌ایم ادامه دهیم کره زمین به یک زباله‌دانی تبدیل می‌شود که حیات و زندگی در آن از بین می‌رود.

■ **تفکیک زباله از مبدأ**

همه دنیا چه کشورهای پیشرفته و چه کشورهای عقب‌مانده، درگیر چگونه نابود کردن زباله‌های انباشته شده خود هستند. امروزه بسیاری از کشورهای توسعه یافته، با ایجاد و ترویج فرهنگ تفکیک زباله‌های تر و خشک از هم قدم‌های مؤثری را در این راستا برداشته‌اند. در این جوامع تمام زباله‌های خشک و تر چه زباله‌های صنعتی و پزشکی و چه زباله‌های خانگی همگی به صورت تفکیک‌شده جمع‌آوری می‌شوند. زباله‌های خشکی که قابلیت بازیافت دارند به کارگاه‌ها یا کارخانه‌های مربوطه رفته و دوباره به شکل اجناس مختلف تولید شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد. موضوعی که اکوسیستم را به خطر می‌اندازد رها کردن زباله‌هایی است که قابلیت جذب در طبیعت را ندارند و به طبیعت آسیب می‌رسانند. شما زمانی که قصد سفر دارید یا به دل طبیعت می‌زنید زباله‌های تولید شده خود را چه کار می‌کنید؟ ظروف یک بار مصرفی که استفاده کرده‌اید را همان‌طور در طبیعت رها می‌کنید یا آنها را در کیسه‌های بزرگ زباله ریخته و با خود به همراه می‌برید و در اولین سطل زباله که دیدید می‌ریزید؟

ما باید به خودمان و افراد دیگری که برای تفریح به طبیعت می‌آیند بهداشت مربوط به محیط‌زیست را یاد دهیم. رها کردن زباله‌ها و پلاستیک‌ها در محیط نه تنها موجب تکثیر پشه‌ها و باکتری‌ها و میکروب‌های دیگر می‌شود بلکه موجب آلودگی خاک نیز می‌شود، بیشتر مردم تصور می‌کنند پاکیزگی تنها مربوط به خانه است و به راحتی زباله‌هایشان را در جاده رها می‌کنند. این تفکر مثل این است که فرد بخشی از خانه‌اش را پر از زباله کند بدون اینکه آن فضا را بخشی از خانه‌اش بداند. این احساس که کره زمین خانه ماست به افراد کمک می‌کند که این افکار اشتباه را کنار بگذارند. باید گهگاهی به مقامات مسئول برای سازمان‌دهی دفع مناسب زباله‌ها گوشزدهایی کرد تا آنها هم برنامه‌هایی برای جمع‌آوری زباله‌هایی که در مناطق مختلف ریخته شده است، داشته باشند.

■ **پلاستیک بلای جان همه!**

این پلاستیکی که در دست دارید و با خود به همه جا حمل می‌کنید از بمب اتم هم خطرناک‌تر است. این پلاستیک‌ها مواد شیمیایی زیان‌بخشی را تولید می‌کنند که وقتی در طبیعت رها می‌شوند و آب در این زمین‌ها جاری می‌شود آن را آلوده می‌کند و همین آب آلوده به سفره‌های آب زیرزمینی نفوذ می‌کند، آن را نیز آلوده می‌کند. به همین راحتی مرگ تدریجی را برای خود رقم می‌زنیم! وقتی کیسه‌های پلاستیکی را به داخل آب می‌اندازیم یا روی زمین رها می‌کنیم، بیش از ۲۶۰ گونه جاندار می‌میرند یا در پلاستیک‌ها محبوس می‌شوند. پلاستیک‌های تجزیه‌پذیر در بلندمدت تجزیه می‌شوند، اما موجب تولید گاز متان می‌شوند که نقش اصلی در گرم شدن کره زمین دارد. چه خوب است که همه ما با خود تمرین کنیم که کمتر از پلاستیک و بطری‌های پلاستیکی استفاده کنیم. این فرهنگ را باید در جامعه ایجاد کنیم که به جای پلاستیک از پاکت یا کیسه‌های کنفی برای بسته‌بندی اجناس خود استفاده کنیم یا بطری‌های شیشه‌ای را به جای پلاستیکی مورد استفاده قرار دهیم. امروزه مد شده است که همه چه در مهمانی‌ها و جشن‌های خود و چه برای سفر یا پیک‌نیک برای راحتی خود از ظروف یک‌بار مصرف استفاده می‌کنند. بعد از پایان جشن‌ها و مهمانی‌ها، انباشته شدن این ظروف به خودی خود شکل و ظاهر آلوده‌ای را ایجاد می‌کند چه برسد به اینکه محیط زیست را نیز آلوده می‌کند. بهتر است به جای ظروف یک‌بار مصرف پلاستیکی از ظروف کاغذی یا گیاهی که با محیط‌زیست سازگار هستند استفاده کنیم. با این کار قدمی برای نجات طبیعت برداشته‌ایم.

وقتی کیسه‌های پلاستیکی را به داخل آب می‌اندازیم یا روی زمین رها می‌کنیم، بیش از ۲۶۰ گونه جاندار می‌میرند یا در پلاستیک‌ها محبوس می‌شوند. پلاستیک‌های تجزیه‌پذیر در بلندمدت تجزیه می‌شوند، اما موجب تولید گاز متان می‌شوند که نقش اصلی در گرم شدن کره زمین دارد. چه خوب است که همه ما با خود تمرین کنیم که کمتر از پلاستیک و بطری‌های پلاستیکی استفاده کنیم

حرف آخر اینکه این زمینی که روی آن زندگی می‌کنیم متعلق به همه ما و همه نسل‌های بعد از ماست. این وظیفه همه ماست که جلوی تخریب زمین و طبیعت را بگیریم. ما که ساکنین کره زمین هستیم، لازم است اقدامات فوری برای کاهش تمام احتمالات از دست رفتن این خانه زیبا انجام دهیم. اگر همه دست به دست هم بدهیم می‌توانیم تغییر اساسی ایجاد کنیم و شاید ظرف چند سال آینده شاهد کاهش میزان ویرانی محیط‌زیست باشیم. بهار با تمام زیبایی‌اش از راه می‌رسد. شاید بهار احترام ما را به طبیعت برانگیزد!